

Grønlands- málið.

Orsakað av einum fyrispurn-
ingi frá S. P. Zachariassen á vel-
arafundi í Klakksvík fullu hesi
úttalislir frá kandidatunum Dam
og Samuelsen.

P. M. Dam: Um eg verði fólk-
tingsmaður, vil tað sjálfandi altíð
vera ein óbroyttlig stóða hjá mær
at gera alt tað, ið stendur í mín-
ari makt, fyri lívsmál okkara
Føroyinga.

Skuldi landið komið at ligið
soleiðis, at tað vil bata Grønlands-
málinum og Føroyinga heildar-
interessu, at eg seti tað sum Za-
chariasen nevnið «hóttan» á um at
strika meg út úr tí socialdemo-
krætiska ríkisdagsflokkinum, ifall
flokkurin ikki vil veita okkum
rættvisar sómdir, so vil eg gera
tað í fullari áðanann, at hin fø-
royski fólkatingsmaðurin hevur
skyldu at seta Føroya fólks in-
teressur og enn og meir lívsmál
sum grønlandsmál hægst og
fremst.

A. Samuelsen: Um mitt parti
ikki vil ganga við til at fremja
teir føroysku interessur í
Grønlandi, má eg siga, at eg ikki
longri kann stýða tað partið.

Á fundi í Lørvík kom hesin
spurningur fram aftur, og vórðu
stodurnar hjá Dam og Samuel-
sen uppafturtíknar. Men helt P. M.
Dam tá við Samuelsen, at tað
ikki kundi noktast, at hansara
erklæring hevði ikki stóra vekt.
Vinstra var jú molað niður í einki
og hevði onga ávirkanandi makt.
Samuelsen hevði tó haft hovi til
at sett trumf á í grønlandsmál-
inum — hann hevði verið fólk-
tingsmaður, tá ið vinstra hevði
alla maktina bæði í landstingi
og fólkatingi — tað var tí nakað
seint hjá Samuelsen at seta
trumfin á, tá ið hann var hálvdur
inni við honum.

Jóannes bóndi Patursson kann
í øllum tilfellum ongan trumf
seta á, heldur onga ávirkan hava:
Hann hevur uppá forðond sett
seg uttanflokks, uttan mögulei-
leika at koma í nevnd til at við-
gera teir føroysku spurningar-
nar.

Javnaðarmenn sita við ræði,
hava meirlutan í fólkatingi og
standa fyr við tí um eitt ár fram-
farandi landstingsvalgi at fáa
meirlutan í landstinginum og so
stätt fáa buktina og báðar end-
arnar og alla ávgerðamaktina.

Tann Føroyingurin, ið hevur
stórsta møguleika at gera øll
munandi arbeiði fyr til fremja
teir føroysku, fyrst og fremst
fiskimansins og arbeiðarans, in-
teressur, er hin føroyski javnað-
armaðurin.

Veljið tí P. M. Dam!
Fiskimaður av húsi
at verja tínar inter-
ressur!

AKTIESELSKABET FØROYA BANKI

Hovedkontor:
THORSHAVN

Stiftet 1906.

Afdeling:
TRANGISVAAG

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000.

Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid 11—3.

Hovedkontoret i Thorshavn tillige aabent 6—7 for Ind- og Udbetalinger.

Jarðaviðurskiftini nú og hvussu tey verða, um jarðareformurin verður gjøgnumførdur.

Nú: Hægsta ræðið yvir jorðini
er í donskum embættismanna-
hondum, amtmansins og fút-
ans, ið eru góðsstjórnir.
Sýslumenninir ganga góds-
stjórnini til handa.

Jarðareformurin: Hægsta ræðið
verður at leggja í hondunum
á 2 Føroyingum móti einum
Dana í landbrúksráðnum.
Landbrúksráðsins avgerð kann
bert umstúrtast av dómi við
landvesinskommisjónini ella
yvirlandvesinskommisjónini.
Ístaðin fyri sýslumenninir
verða settar 10 landbrúks-
nevndir við 3 Føroyingum at
ganga landbrúksráðnum til
handa.

Nú: Eingin jarðafundur. Einans
fyrirbilskipanir, hvar eftir
menn kunnu fáa «Grundfor-
bedring» og húsmáslán,
meðan eingin fast skipan er
viðtikið, sum kann rættinda
menn til studning. Statur og
løgting hava tó fyri eitt ár í
senn játtað ca. 15000 kr. til
studning.

Jarðareformurin: Ein jarðafundur
verður stovnaður. Í hann
letur staturin 100.000 um árið
í 10 ár, garðalógina fyri allar
tíðir, ca. 16.000 um árið, obli-
gasjónur uppá 140.000, meðan
løgtingið letur 10.000 um árið
í 10 ár, í alt um 1 1/2 millión.
Ætlanin er at halda fram við
stálsins og lögtingsins tilskoti
í onnur 10, tá ið hesi eru úti.

Hesin peningur verður at
nýttast til: studning til gryðing,
bøtan av jorð og velting og
til 3% lán. Traðarmenn, óð-
alsmenn sum bøndur hava
atgongu til henda pening.

Óg so skal peningurin nýt-
ast til keyp av: 1) prestagóðs-
inum, 2) óðalsgóði, ið er út-
boði, 3) jorð, ið liggur í órøkt
og óðalsmanninum til onga
nyttu, tó vanliga bara tá ið
óðalsmaðurin fæst til frivilliga
at lata hana fyri fullt virði.
Um tóku er bert talan um í
einstøkum tilfellum, sum tá
ið ein av einum hópi ikki
góðviljandi vil selja og harvið
forðar einum stórum flokki
at fáa dyrkilendi, hóast at
allir viðkomandi óðalsmenn
so nær honum eru fyri inn-
leggjini.

Nú: Við undantak av sumnum
bygdum er ikki møgulegt at
fáa aðra jorð enn presta-
og kongsjorðina til innleggjar
til traðarmannin — og kann
ikki fáast minni enn kúfóður.

Jarðareformurin: Traðir kunnu
fáast av kongsjorð, prestajorð
og av allari teirri jorð, sum
verður at keypa — og kann,
tá ið litið jorð er til, fáast
minni enn kúfóður. Jorðin
kann fáast til 1) leigu, 2) festi
og 3) til keyps eins og ein
sjálvur vil.

Nú: Er tað bert talan um fastan
arvarætt fyri elsta son.

Jarðareformurin: Arvafestir við
fyrsta rætti fyri elsta son,
síðani næstelsta o. s. fr., og
um eingin sonur er, elstu,
næstelstu o. s. fr. dóttir.
Leigan á traðunum er at
kalla eingin og kongsgarða-
leigan so nær sum tann sama
sum nú.

Vilja Føroyingar ikki hava
skilið at verða sum nú, eiga
teir at velja

P. M. Dam.

Vilja Føroyingar hava tann
framburð, ið jarðareformurin
ber í sær fyri allan okkara land-
búnaðarstand — traðarmannin,
óðalsmannin og bóndan — so
skulu teir greiða atkvøðu fyri
javnaðarmanninum **P. M.
Dam.**

„Samband eller Selvstyre“.

Frammanfyrí hvørjum valgi
hevur sambandsblaðið pressað
sinar veljarar við hesum orðum:
«Valget gælder nu som tidligere
Samband eller Selvstyre», — og
tað var ventandi, at hesi orð
vórðu at finna aftur í ár, so tað
kom ikki óvart, tá «Dimmal»
endaði sín leiðara við teimum
miðvikudagin.

Nei, «Valget gælder» ikki sam-
band ella sjálvstýri! — Sjálv-
stýrissoddafiskarnir hava sýnt, at
í teimum býr ikki sjálvstýris-
táknin við álvara aftanfyrí: orð
— stór orð, tað er alt. Hetta
veit sambandsblaðið fullvæl; tað
er ikki tí, tað loðir við slíkum

lóðri! J. Paturssons harða agita-
tión frammanfyrí valginum móti
eini lögtingsamtýkti týðar eina
mest uppá, at ið hvussu er hann
ikki ynskir tinginum nakað ræði
— annars var atburður hansara
ófátuligur.

Hetta rópið á veljararnar
hevur bitið seg so fast í sam-
bandsflokkinn, at tað má koma
fram til hvørt val, og teir halda
tað óivað eisini hava meir at
fylkja sambandsinnað fólk, tí
er tað ikki so lógið, um teir
tenja tað so dógliga út!

Nei, valgið er ikki ein krafta-
roynd millum samband og sjálv-
stýri — tað er tvørturimóti eitt
strið millum framburð og aftur-
hald í fólknum, har tveir aftur-
haldsflokkar standa móti einum
framburðsflokki, tykkara flokki.

Í 30 ár hava hesi orð rungað
millum Føroya fjøll: «Nú er
royndarstund, nú ræður um at
velja millum samband og sjálv-
stýri.» Ja, hugsi tykkum fiski-
menn, arbeiðarar, í 30 áru eru
tí hildnir niðri við lómun tosi,
sum eingin livandi sál (av teim
leiðandi) hevur hugsað sær til
at fært út í livið — í 30 ár eru
tí blindaðir av einum deyðum
politikki!

Hvussu leingi ætla hin arbeið-
andi fjöldin í Føroyum at lata seg
lokka av slíkum mæni og flóta
á sama deyðavatni.

Ja, nú er royndarstund. Nú
megu arbeiðarar og fiskimenn
finna sjálfan seg fyri at fáa sínar
kreivjanir fyri livivilkurum sínum
framar — tær hava verið syrgi-
liga forsomdar í hesi 30 árin.
Nú ræður ikki um samband
ella sjálvstýri — tað hava vit
fingið nóg mikið av — nú ræður
um framburð ella afturhald fyri
fiskimann og arbeiðara. Og hann
ið vil framburð, má velja socia-
listin; tí socialisma er framburðs-
politikkur, politikkurin hjá tí
strevandi fjöldini, ið má, troðkað
av neyðini, leggja allar árar yvir
borð fyri at taka seg fram til
betri, rómari og menniskjaligari
kor.

4 ferðir so dýrur vørur.

Andras Samuelsens politikkur
er forðemdur av teirri donsku
fjeldini fyri hansara støðu á
Danatingi: Føroya minnenta
fjeld eigir eisini hin 11. novem-
bir at fordøma hansara aftur-
haldspolitik á Føroya løgtingi.

A. Samuelsen er partamaður
hjá vinstra í Danmark.

Hann hevur so stätt verið við
til kravið hjá vinstra um, at
krónan skuldi niðurskerast, so
hon kanska kom at fáa ikki
meiri enn eitt fjórðingsvirði
afturimóti nú. Við øðrum orðum
sagt:

**Vørurnar vildu gjørt fyra
ferðir so dýrur, ella ein vildi
fingið fyra ferðir so litit fyri
pengarnar.**

Vann hesin politikkur, vildi
eisini hin føroyska húsmóðurin
í dag fingið 4 ferðir so litit
fyri sína krónu.

Roynd eftir dønum og dømd eftir royndum!

Sambands- og sjálvstýrskandi-
datarnir hava umboðað Føroy-
ingar á tingi og á ríkisdegi.
Tann politikkur, ið hevur gingið
undir ánavninum sjálvstýrið og
samband, hevur verið og er
framvegis útryktur og persóni-
fiseraður í hesum báðum ríkis-
dagsmonnum, landstingsmanni
Jóannes bónda Paturssyni og
Andras sýslumanni Samuelsen.

Føroyingar hava til eitt yvir-
mál roynt hesar menn og henda
politikk.

Nú eru stundir at gera sær
greitt:

Hvat hava hesir menn av-
rikað?

Hvat hevur teirra politikkur
givið?

Hvar eru vit staddir okono-
miskt og andaligt í dag?

Hvussu er tað úrslit, hesin
politikkur, hesir æraðu harrar
hava ábyrgdina, andsvárið fyri?

Er tað grund hjá serliga fiski-
monnum og arbeiðarum at fegn-
ast yvir og rópa eitt rungandi
hurra fyri hesum politikki, hes-
um monnum, fyri skilinum í
okkara landi í dag?

Er tað grund til við eldhuga
og gláðum hjarta at fara av húsi
fyri at velja menninar, ið hava
fært og bera andsvárið fyri
henda politikki, velja teir til at
halda viðari fram við sínum
afturhalds- og armóðspolitikki?

Í armóð, í vesældóm hevur
hesin politikkur, hava hesir
menn fært land og fólk.

Ja, hvor man lann Føroyingur
vera, tá ið alt kemur til alt, ið
ikki á ein ella annan hátt hevur
ásannað, at tað er ógvuliga illa
stätt í Føroyum?

Kanska góðseigarin! og onkur
líkur teimum afturhalds- og
stórmansverjarum, sum á tingi
søgdu, at her á landi nýttist
eingin at svelta — kanska!

Vit liva í eini tíð, ið er mein-
lik teirri tíðini, tá ið maður
mátti eiga 1/2 mork í jorð fyri
at kunna giftast. Tá vóru tað
bert fáir ella minst parturin, ið
høvdu ráð til at seta fotur undir
egðið borð. Og nú...? Ikki
smittin frægari, nei verri! Tí
fyr var tað ein skrivaður lög-
paragraffur, ið forðaði. Nú er
tað ein óskrivað av afturhald-
inum skapt okonomisk lög, ið
forðar. Hvussu manga staðni er
tað ikki soleiðis: Fadðirinn kann
ikki fáa endarnar at rækka til.
Hvørt oyra, ið sonurin fortjenar,
má rúka til at skoyta upp til
húsarhaldið, til rentu og avdrátt,
so tað skal eydnast at halda
sakforarin og auksjónarhamarin
burtfori. Og hetta forir við sær,
at hin ungi maðurin stendur
berur, tá ið hansara tíð kemur
til at seta fotur undir egðið borð
— og at byrja við øllum burt-
ursettum, pantssettum, er vissur
undirgangur. Hin andvarsbe-
visti unglingurin má so heldur
sigga lívsins vænastu vón bresta,
enn fara seg og síni kærastu út
í eitt víst okonomiskt «ruin».

Hetta skil, hesar royndir, hetta